

«ΙΚΕΤΙΔΕΣ» ΕΥΡΙΠΙΔΗ

Μετάφραση, Διδασκαλία Ερμηνείας, Σκηνοθεσία: Δήμος Αβδελιώδης

Η παράσταση πρωτοπαρουσιάστηκε, κατόπιν πρόσκλησης του Δ. Αβδελιώδη από το **Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης** στο πλαίσιο του καλλιτεχνικού και ερευνητικού προγράμματος για το Αρχαίο Δράμα και τις Πολιτικές Επιστήμες **«Μεγάλες Αφηγήσεις σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της ΒΟΝΝΗΣ/ Η Επιστροφή Αθήνα_2019»**.

Οι «ΙΚέτιδες» του Ευριπίδη, αναδεικνύονται με τη νέα μετάφραση και παράσταση του Δήμου Αβδελιώδη, σε έργο που πρέπει να παρουσιασθεί στο ευρύ, αλλά και στο νεανικό, μαθητικό κοινό, όχι μόνο γιατί πρόκειται μια διακεκριμένη, σπάνια στο είδος της παράσταση, αλλά και για δύο λόγους βαθύτερης ουσίας:

α) απαντά απλά και εκλογικευμένα στο τι είναι η Δημοκρατία, στο τι είναι η συνείδηση, καθώς και στο ποια είναι η ορθή πρακτική του καλού ηγέτη μπροστά σε κάθε εμπόδιο ή κίνδυνο.

β) μιλά καθαρά για την αντιμετώπιση ζητημάτων που απασχολούν την σύγχρονη διεθνή κοινωνία και την πολιτική πρακτική, υποστηρίζοντας τις ιδέες και την πλοκή του, μέσα στο διαχρονικό ηθικό πλαίσιο των πανανθρώπινων αξιών, έτσι που γίνονται από όλους κατανοητό.

Η επικαιρότητα αυτών των ζητημάτων μέσα από μια εμβληματική, βιωματική παράσταση, δημιουργεί μια κοινή αντίληψη για τις κοινές αλήθειες που μας συνδέουν και που μπορούν να επηρεάσουν μόνο θετικά την εξέλιξή μας.

Σε κανένα άλλο από τα σωζόμενα έργα της αρχαιότητας δεν έχει αποδοθεί με τέτοια ευκρίνεια και απλότητα, το πως αντιλαμβάνονταν και αποδέχονταν οι Αθηναίοι πνευματικοί ηγέτες του 4ου Πχ αιώνα, την σπουδαιότητα της Δημοκρατίας, σε σχέση με τη συνείδηση και με τον Θεό, με τις πανανθρώπινες αξίες και την αυτογνωσία σε τέτοιο βαθμό, που να φαντάζει σαν ένας ουμανιστικός πολιτισμός του Μέλλοντος.

ΈΓΓΡΑΦΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «ΙΚΕΤΙΔΕΣ»

Ο Ευριπίδης βάζει στο κέντρο του τον άνθρωπο και ο Αβδελιώδης, όπως και ο Σεφέρης, αντλούν το έργο τους από αυτόν τον τραγικότερο των τραγικών. Ο Αβδελιώδης, ευαισθητοποιημένος σε θέματα ουσίας και ακολουθώντας συνειδητά και με έμφαση τον μοναδικό του τρόπο εκφοράς του λόγου, επεχείρησε μία μετάφραση τέτοια ώστε ο ηθοποιός να αποδώσει και τον λόγο και το πνεύμα του έργου.

Ανθούλα Δανιήλ, Κριτικός Θεάτρου & Λογοτεχνίας «Περί ού» 8/5/2021

Ο Αβδελιώδης έχει συχνά αιφνιδιάσει το κοινό με τον τρόπο του. Φέτος ανέβασε τις Ικέτιδες του Ευριπίδη ως μεταφραστής, διασκευαστής και σκηνοθέτης. Το όλον αποτέλεσμα παραπέμπει στη θεατρική προϊστορία, ελληνική και ευρωπαϊκή. Το κείμενο ακούστηκε έξοχα, με ρυθμό και λειτουργικό ήθος. Σχολίασε τη διάκριση του Αριστοτέλη που διαχωρίζει τη μίμηση πράξεως ζώντων και δι' απαγγελίας. Ενδιαφέρουσα άλλου γένους αισθητική ηδονή.

Κώστας Γεωργουσόπουλος, ΤΑ ΝΕΑ 30 /9/2019

Αυτή την «παγωμένη» στον χωροχρόνο διάσταση του ευριπιδικού δράματος - οράματος πιάνει στο ακέραιο ο Δήμος Αβδελιώδης και την δίνει κρυστάλλινα. Η σκηνοθεσία του σέβεται την αρχαϊκή δομή του έργου και το «δείχνει» πιο πολύ παρά το «παίζει» σαν μέσα από θαμπό καπνισμένο από λίχνο γυαλί, όπως παλιά, πολύτιμη σπάνια φωτογραφία που η έκθεσή της σε υπερβολικό φως μπορεί να την κάψει. Με μια μετωπική «υποκριτική» βασιμμένη κυρίως στον λόγο της δικής του εξαιρετης μετάφρασης, με λέξεις – βότσαλα, λιασμένα σε αχερόντιες όχθες. Η εξωτερική κίνηση μινιμαλιστική (αλλά σε σημείο βρασμού εσωτερικά), τριών «δαιδαλικών» ηθοποιών (Κούροι/Κόρες), που υποδύονται όλους τους ρόλους.

Λέανδρος Πολενάκης, ΑΥΓΗ 29/9/2019

Το θαύμα που επιτυγχάνεται στην παράσταση ΙΚΕΤΙΔΕΣ, είναι η γλωσσική πραγμάτωση του δράματος με την υποδειγματική αξιοποίηση της εκφοράς του Λόγου συνοδευόμενη από τη λιτή θεατρική κίνηση των εξαιρετων ηθοποιών. Η μετάφραση εκτός από εύληπτη, αναδεικνύει φράσεις και ιδέες απόλυτα ενταγμένες στη σύγχρονη πραγματικότητα. Βιώσαμε το μεγαλείο του Τραγικού Λόγου και ενθουσιαστήκαμε αφού αξιωθήκαμε να παρακολουθήσουμε το μεγαλείο της Ευριπίδειας φιλοσοφίας και πλοκής. Η σκηνοθετική αντίληψη του Δήμου Αβδελιώδη με ένταση και πάθος κατόρθωσε να μας οδηγήσει στην Κάθορση.

Θεανώ Σοφικίτου, Φιλολογος, Αρσάκειο Αθηνών 20/9/2019

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ «ΙΚΕΤΙΔΕΣ» ΕΥΡΙΠΙΔΗ

Μετάφραση, Διδασκαλία Ερμηνείας, Σκηνοθεσία: Δήμος Αβδελιώδης

Αγαλμα - Κοστούμια: Αριστείδης Πατσόγλου

Ηθοποιοί: Δήμητρα Κωτίδου, Τζωρτζίνα Λιώση, Δάφνη Μαρκάκη

Πιάνο: Αλέξανδρος Αβδελιώδης

Μουσική: F. Chopin

Βοηθός Σκηνοθέτη: Κατερίνα Βοσκοπούλου

Συντονιστής-Οργάνωση Παραγωγής: Στεφανία Βλάχου

Διάρκεια: 80'

Σημείωμα Μεταφραστή – Σκηνοθέτη

Αυτό που ο Ευριπίδης κάνει κατανοητό μ' αυτό του το έργο, είναι η σημασία της διατήρησης της πίστης των ανθρώπων στους αλάθητους άγραφους νόμους, δηλαδή στην σύμφυτη με κάθε ανθρώπινη ύπαρξη ικανότητα, να αξιολογεί και να κρίνει ως ζωντανή συνείδηση το καλό από το ολέθριο.

Αυτή τη θεϊκή ικανότητα δεν χρειάζεται να την μάθει κανείς από κανέναν αλλά μονάχα να μην την απενεργοποιεί, αφού κατοικεί 'μέσα' του και αντιδρά φυσικά και άμεσα στα συμβάντα, όπως και με τις άλλες του πέντε αισθήσεις.

Με αφορμή το πραγματικό γεγονός της ήττας των Αθηναίων στο Δήλιο το 424 π.Χ απ' τους Θηβαίους, και την άρνησή τους ως νικητών να παραδώσουν τους νεκρούς αθηναίους για να ταφούν, ο Ευριπίδης συγκλονισμένος απ' τη βάρβαρη αυτή παράβαση του άγραφου νόμου για τους νεκρούς του πολέμου, γράφει τις «Ικέτιδες», μεταφέροντας, 'ποιητική αδειά', το θέμα του στον μυθικό κύκλο του Θησέα.

Ανήκοντας ο ίδιος στον κύκλο των σύγχρονών του μέγιστων διανοητών και συνομιλητών, όπως ο Σωκράτης, ο Περικλής κι ο Πλάτωνας,, έχει αφομοιώσει την ουσιώδη για τη φιλοσοφία στροφή, αποκλειστικά στον άνθρωπο και στην επίτευξη της ανθρώπινης ευημερίας.

Μεταγράφει λοιπόν ποιητικά το γνωστικό αυτό υλικό μέσα στο έργο του, όπου φαίνεται καθαρά ότι η ιδέα της γέννησης και της εξέλιξης ενός πολέμου δεν είναι η ανθρώπινη μοίρα, αφού δεν είναι προδιαγεγραμμένη αλλά εξαρτάται και ρυθμίζεται από τις ανθρώπινες επιλογές.

Μέσα στο ίδιο πνεύμα υπερασπίζεται το μοντέλο της Δημοκρατίας των Αθηνών, ως το πολίτευμα που θα μπορούσε να ανταποκριθεί στη δίψα των ανθρώπων για την ευημερία και την συνετή διαχείριση των θεμάτων που ανακύπτουν ανά πάσα στιγμή στις ανθρώπινες κοινωνίες.

Είναι φανερό πως ο Περικλής, ο οποίος έχει εκλείψει από τον λοιμό λίγα χρόνια νωρίτερα πριν γράψει τις ΙΚΕΤΙΔΕΣ ο Ευριπίδης, είναι το ιδεώδες μοντέλο του Ηγέτη τον οποίο τιμά, θυμίζοντας στους θεατές του την σωφροσύνη και το ανθρωπιστικό πνεύμα του, ταυτίζοντάς τον με τον μυθικό ήρωα, προστάτη και ιδρυτή της Αθήνας, Θησέα.

Καταθέτει παράλληλα πως ο σκοπός κι η σωστή λειτουργία του Δημοκρατικού πολιτεύματος δεν είναι κάτι δεδομένο κι αυτονόητο, αλλά είναι μια διαρκής, ακατάπαυστη, και ενδεδειγμένη υποστήριξη των πανανθρώπινων αξιών και των άγραφων νόμων, που δεν γίνεται να αποσυνδεθούν από το πολίτευμα της Δημοκρατίας.

Μας διδάσκει εμμέσως αλλά σαφώς, πως οι πολιτικοί κι οι θεσμικοί ηγέτες όλων των βαθμίδων αλλά κι οι ίδιοι οι πολίτες, πρέπει να διακρίνουν με ταχύτητα την ορθή κι ανιδιοτελή επιχειρηματολογία στον δημόσιο ζωντανό ή δημοσιευμένο λόγο, και ν' αντιδρούν άμεσα και με επιχειρήματα απέναντι στην λογική ανακρίβεια, την παραπληροφόρηση, τη δημαγωγία και τις εμμονές, που θα μπορούσαν να συμπαρασύρουν σε αυτοκαταστροφικά αποτελέσματα ολόκληρες κοινωνίες ανθρώπων.